

Aas-Jakobsen AS
Jan Kr. Lygre
Lilleakervn 4
0283 OSLO

Dato: 29.08.2012

Deres ref:
02.06.2012/10900

Vår ref (saksnr):
06/159

Saksbeh:
Vidar Trædal, 23 46 02 74

Arkivkode:
512 Sørkorridoren

512 SØRKORRIDOREN - FOLLOBANEN, INNFØRING TIL OSLO S - RIVESAKER

Vi viser til i alt 10 brev, alle datert 02.06.2012 med anmodning om uttalelser til rivesaker i forbindelse med Follobanens innføring til Oslo S. Brevene var vedlagt kart og fotografier. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

Anleggene er knyttet til jernbanevirksomheten i Oslo fra slutten av 1800-tallet og fram til i dag. Generelt vil man derfor kunne tilskrive en del av anleggene en viss verneverdi, særlig som et samlet miljø, og i noen tilfeller også som enkeltobjekter. Gjennom en rekke grundige plan- og utredningsprosesser i senere år (Bjørvikaplanen, Nytt Kulturhistorisk Museum, Sørkorridoren/Follobanen) har imidlertid Byantikvaren vurdert disse verdiene opp mot bl.a. hensynet til Middelalderbyen Oslo, og har akseptert riving av flere av disse anleggene. Dette vil åpne for en gjenetablering av middelalderens terreng, og bidra til åpne siktlinjer fra Gamlebyen over Sørenga mot Akershus.

Ingen av bygningene som nå er planlagt revet er omfattet av Jernbaneverkets egen (foreløpige) landsverneplan. Bygningene er heller ikke ført opp på Byantikvarens gule liste over bevaringsverdige bygninger og anlegg.

Anleggene ligger innenfor det automatisk fredede området Middelalderbyen Oslo. Byantikvaren oversender derfor også rivesakene til Riksantikvaren, som er kulturminnemyndighet for det automatisk fredede kulturminnet.

Enkeltanleggene

Bispegata 12 (Gnr/bnr 234/7), "Borgen".

Jernbaneverkstedet "Borgen" ble tegnet av NSB-arkitekten Oxaal allerede i 1893, men ble ikke oppført før i 1916. Bygningen var i tre etasjer i upusset teglstein. På begynnelsen av 1950-årene ble det påbygget to etasjer i pusset lettbetong. I 1972 ble bygningen delvis ominnredet til kontorer. Den planfestede siktlinjen fra Oslo torg og Ladegården mot Bjørvika og Akershus går gjennom bygningen.

Byantikvaren

Postadresse:
Postboks 2094 - Grünerløkka
0505 Oslo

Besøksadresse:
Maridalsveien 3
0178 Oslo

Sentralbord: 02 180
Publikumsservice: 23 46 02 95
Telefaks: 23 46 02 51
postmottak@bya.oslo.kommune.no

Tidl. Bispegata 13, Gnr/bnr 234/16, "Garasjen"

"Garasjen" ligger på området kalt "Haven", like ved Oslo Ladegård. Anlegget er trinnvis utbygget, og består i dag av to eldre volumer i teglstein, og ett nyere i platekledd trekonstruksjon. Det eldste, langstrakte volumet er synlig allerede på Krums kart fra 1888. Dette ble tilbygget langs den vestre langsiden før 1900, men tilbyggene ble senere revet. Det kortere bygningsvolumet i teglstein mot sørøst er bygget før 1937. Det siste skuret øst for dette igjen skal være bygget i 1983. Etter gjeldende reguleringsplan (Bjørvikaplanen) er anlegget forutsatt revet.

Gnr/bnr 234/16, "Presenningstørka"

Anlegget ligger på området "Haven", og ble oppført i den gamle barokkhagen ved Oslo Ladegård. Den eldste delen i teglstein er fra 1904, opprinnelig brukt som bryggerhus og lamperom. Senere ble det påbygget kjelehus, ladestasjon, kontorer og mannskapsrom. De seneste 40-50 årene har deler av anlegget vært presenningstørke med et stort vifteanlegg knyttet til dette. Etter gjeldende reguleringsplan (Bjørvikaplanen) er anlegget forutsatt revet.

Gnr/bnr 234/16, Nettstasjon 1651

Bygningen ligger på området "Haven", og ble oppført i den gamle barokkhagen ved Oslo Ladegård. Bygningen er en mindre, enkel teglsteinsbygning oppført i 1916. Etter gjeldende reguleringsplan (Bjørvikaplanen) er bygningen forutsatt revet.

Gnr/bnr 234/16, "Fyrhuset"

Bygningen er trolig oppført i armert betong, og har en sammensatt grunnplan og volumoppbygging av kubiske elementer, samt en høy pipe. Den ble oppført i 1952. Fyrhuset leverer damp som benyttes i forbindelse med tining av tog på Lodalen, og leverer også noe energi til fjernvarmenettet.

Gnr/bnr 234/7, Nettstasjon 2163

Objektet er en moderne, teknisk installasjon.

Støttemurer i/langs Klypen

Støtte/forstøtningsmurer av ulike alder.

Brokonstruksjoner i Bispegata

Brolokk som Bispegata ligger på over spor mot Klypen.

Gangbro over Klypen

Gangbroen som leder fra Saxegården over jernbanesporene og til Middelalderparken. Nyere konstruksjon.

Gnr/bnr 234/7, "Kaffebua"

Nyere brakkeanlegg.

Byantikvarens vurdering

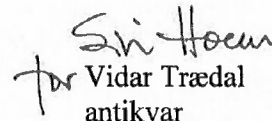
Bygningene og anleggene som søkes revet er knyttet til jernbanevirksomheten i Gamlebyen gjennom en lang tidsperiode. Enkelte av disse – anleggene nord for Bispegata, og delvis Borgen – har høy alder, og har både enkeltvis og som samlet miljø en viss bevaringsverdi. Byantikvaren har imidlertid gjennom flere planprosesser i området støttet Riksantikvarens syn

om at hensynet til Middelalderbyen bør prioriteres, også fremfor andre kulturminnehensyn. Anleggene omfattes ikke av Jernbaneverkets egne verneplaner.

- *Bispegata 12 (Gnr/bnr 234/7), "Borgen"*
Bygningen har en viss bevaringsverdi, som del av det eldre jernbaneanlegget i Oslo. Av hensynet til utviklingen av Middelalderbyen/-parken, hvor det er ønskelig å fjerne bebyggelse sør for Bispegata, vil **Byantikvaren ikke motsette seg at bygningen rives.**
 - *Gnr/bnr 234/16: "Garasjen", "Presenningstørka", Nettstasjon 1651*
Bygningene har klar bevaringsverdi både som miljø og enkeltbygninger, som del av det eldre jernbaneanlegget i Oslo. Særlig den eldste delen av "Garasjen" fra jernbanens tidlige historie har høy objektverdi, mens tilbygget fra 1983 har lav objektverdi. Bygningene er forutsatt revet i gjeldende reguleringsplan. Jernbaneverkets senere plan- og utredningsarbeid har samtidig endret forutsetningene i Bjørvikaplanen noe. Presenningstørka, nettstasjon 1651 og de nyere delene av "garasjen" vil være i direkte konflikt med sportraseene for den nye follobanen, slik den er prosjektert pr. d.d. Den eldste delen av "garasjen" ligger innen et område Jernbaneverket ønsker å holde på som beredskapstomt. Byantikvaren vurderer både follobanen som tung samfunnsinteresse, og indirekte et godt kulturminnetiltak i betydningen av at det vil kunne dempe utbyggingspresset i indre by og flytte trafikk inn i sentrum fra privatbilisme til kollektivtrafikk. **På bakgrunn av dette og ovenstående helhetsvurdering motsetter Byantikvaren seg ikke riving av de ulike bygningene i "Haven". Vi vil likevel oppfordre Jernbaneverket til å vurdere nærmere om den eldste delen av "garasjen" kan integreres i videre tilrettelegging og bruk av beredskapstomta. Vi vil som følge også anbefale at rivesøknaden for dette ene bygget om mulig kan utstå til etter reguleringsplanen for Follobanen er ferdig behandlet.**
 - *Gnr/bnr 234/16 "Fyrhuset"*
Bygningen har en viss bevaringsverdi, som del av det eldre jernbaneanlegget i Oslo. Som enkeltobjekt er imidlertid bevaringsverdien begrenset. **Byantikvaren vil derfor ikke motsette seg riving.**
- Nettstasjon 2163, støttemurer i/ved Klypen, brokonstruksjoner i Bispegata, gangbro over Klypen og "Kaffebua"*
- **Anleggene erkjennes ikke verneverdi og Byantikvaren har ingen merknad til søknad om rivetillatelse.**

Med hilsen

Høgne Langset
avd.leder

Vidar Trædal
antikvar

Kopi: Riksantikvaren, Pb. 8196 Dep., 0034 Oslo